

Ontwerpbesluit op verzoek intrekking natuurvergunning Westenengseweg 12 te Harskamp

Van Hoof Advies ug
Postbus 41
6590 AA GENNEP

Per e-mail: mailvanhoofadvies@gmail.com

Datum

7 juli 2025

Zaaknummer

2023-006733

Onderwerp

Wet natuurbescherming –
intrekkingsverzoek Wnb-vergunning
Westenengseweg 12 Harskamp

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 13

Geachte [REDACTED],

U heeft ons op 26 april 2023 (uw kenmerk: G413-414-415) namens Coöperatie Mobilisation for the Environment U.A. gevraagd om de natuurvergunning van [REDACTED] voor de kalverhouderij op de locatie Westenengseweg 12 te (6732GJ) Harskamp in te trekken. Het gaat om de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming van 9 december 2015 met zaaknummer 2015-009577 (bijlage 1). Uw verzoek is gedaan tegelijkertijd met het indienen van zienswijzen over een nieuwe ontwerpnaatuurvergunning voor dit bedrijf op 26 april 2023.

Wij zijn van plan om dit verzoek om intrekking te weigeren. Dat betekent dat de natuurvergunning blijft gelden en [REDACTED] deze mag blijven gebruiken. Hierna leggen wij uit hoe wij tot dit besluit zijn gekomen.

1 Procedure

Op uw verzoek is de uitgebreide voorbereidingsprocedure, zoals neergelegd in afdeling 3.4. Algemene Wet bestuursrecht (hierna: Awb), van toepassing. Wij nemen daarom niet meteen een definitief besluit. Eerst komt er een ontwerpbesluit. Iedereen kan over dat ontwerp een zienswijze geven.

1.1 Overgangsrecht

De Wnb is per 1 januari 2024 opgegaan in de Omgevingswet. Gelet op artikel 4.3 van de Invoeringswet Omgevingswet is de datum waarop de aanvraag om intrekking van de vigerende natuurvergunning is ingediend, bepalend. Als vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet een aanvraag om een besluit (in dit geval een besluit tot intrekken van een onherroepelijke vergunning)

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

is ingediend, dan blijft het oude recht van toepassing tot het besluit onherroepelijk wordt. De Wnb blijft daarom van toepassing op uw intrekkingverzoek van 26 april 2023.

1.2 Uw verzoek in het kort

U verzoekt om intrekking van de natuurvergunning van 9 december 2015 om – kort samengevat – twee redenen:

1. De natuurvergunning is verleend op basis van de passende beoordeling bij het PAS. Zoals in de PAS-uitspraak (ECLI:NL:RVS:2019:1603) en daaropvolgende rechtspraak is vastgesteld, voldoet de passende beoordeling bij het PAS niet aan de eisen van de toenmalige Natuurbeschermingswet 1998 en artikel 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn. Dit is een intrekkinggrond op basis van artikel 5.4 lid 1 onder c Wet natuurbescherming tenzij met een passende beoordeling alsnog wordt aangetoond dat significante effecten zijn uitgesloten.
2. Intrekking van de natuurvergunning is nodig als passende maatregel op grond van artikel 6 lid 2 Habitatrichtlijn in combinatie met artikel 5.4 lid 2 Wnb. Er is sprake van een hoge stikstofdepositie op de Veluwe en de noodzakelijke daling van stikstofdepositie vraagt om passende maatregelen. De resultaatsverplichting uit artikel 1.12a Wnb gaat niet snel genoeg, de maatregelen leiden niet tot de noodzakelijke daling van stikstofdepositie binnen afzienbare termijn en het maatregelenpakket van de provincie is onvoldoende concreet en allerm minst zeker. Er is geen alternatief maatregelenpakket.

1.3 Juridisch kader, artikel 5.4, eerste en tweede lid, Wnb

Uw verzoek gaat over de toepassing van artikel 5.4 lid 1 onder c van de Wnb en artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb.

Artikel 5.4 lid 1 van de Wnb gaat over onze bevoegdheid om een natuurvergunning in te trekken als één van de daar genoemde omstandigheden zich voordoet, waaronder de situatie dat de vergunning in strijd met wettelijke voorschriften is verleend (artikel 5.4 lid 1 onder c Wnb). U stelt dat de natuurvergunning van 1 juli 2015 is verleend op basis van de passende beoordeling bij het PAS. Deze passende beoordeling voldoet niet aan de eisen van artikel 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn, zo volgt uit de Afdelingsuitspraak ECLI:NL:RCVS:20219:1603. Dat betekent echter niet dat zonder meer sprake is van strijd met een wettelijk voorschrift in de zin van artikel 5.4 lid 1 onder c Wnb. In onderdeel 2.6.1 van dit besluit lichten wij dit nader toe.

Artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb gaat over de verplichting tot het intrekken van een natuurvergunning die is verleend op grond van artikel 2.7 tweede lid van de Wnb, indien dit nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid van de Habitatrichtlijn. De vraag is dus wanneer er uitvoering moet worden gegeven aan dit artikel uit de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat wij passende maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat er geen verslechtering optreedt in Natura 2000-gebieden die verband houdt met gebeurtenissen, activiteiten of processen die te voorzien zijn. Deze passende maatregelen zijn van toepassing op alle soorten en habitats waarvoor de Natura

2000-gebieden zijn aangewezen en moeten waar nodig ook buiten de gebieden worden uitgevoerd. Bij het nemen van deze passende maatregelen hebben wij beoordelingsruimte bij de keuze van de te treffen passende maatregelen. Als wij niet overgaan tot het intrekken van een natuurvergunning, maar kiezen voor andere passende maatregelen, dan moeten wij inzichtelijk maken welke andere passende maatregelen wij nemen. Daar gaan we hieronder verder op in.

2 Beoordeling van uw verzoek

In uw verzoek merkt u op dat het vergunde project aan de locatie de kalfverhouderij op de locatie Westenengseweg 12 te Harskamp voor stikstofdepositie zorgt in Natura 2000-gebieden, waaronder de gebieden Veluwe, Binnenveld, Rijntakken en Kolland & Overlangbroek. Hiervoor is aan dit bedrijf een vergunning verleend in 2015.

Om te beginnen merken wij op dat het klopt dat in dit gebied en andere gebieden stikstofgevoelige habitats aanwezig zijn waarvan de kritische depositiewaarden (hierna: KDW's) worden overschreden. In dit besluit lichten wij toe dat wij kiezen voor andere passende maatregelen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrichtlijn.

2.1 Het beoordelingscriterium uit de Logtsebaan-uitspraak

Voor de motivering van de keuze voor andere maatregelen dan intrekken of wijziging van de natuurvergunning is blijkens de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling') nodig dat wij inzichtelijk maken met welke andere maatregelen uitvoering wordt gegeven of zal worden gegeven aan de noodzakelijke reductie van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn. Daarbij hoeft niet concreet aangegeven te worden welke maatregel tot dezelfde reductie van stikstofdepositie leidt als de intrekking of wijziging van een natuurvergunning.

De vraag wat de noodzakelijke daling van stikstofdepositie is die binnen een afzienbare termijn moet worden bereikt, is in de Logtsebaan-uitspraak van de Afdeling niet beantwoord. Uiteraard bevinden zich – idealiter – geen enkele stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden boven de KDW. Dat is gelet op de overbelaste staat van veel stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden echter niet iets dat op korte termijn kan worden bereikt.

Het doel uit onze Uitvoeringsagenda Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS)¹ is om in 2025 tot een reductie van 25% van de emissies van de Gelderse stikstofbronnen te komen. In de wet is een resultaatsverplichting opgenomen om landelijk in 2030 tenminste 50% en in 2035 ten minste 74% van de oppervlakte van stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de KDW's te krijgen. Dit is nog steeds ons streven.

¹ U reeds bekend en raadpleegbaar via de website van de Provincie Gelderland of via de volgende url: [https://gelderland.stateninformatie.nl/document/10403266/3/PD - Bijlage 1 Uitvoeringsagenda GMS 2021-2025 %28PS2021-555%29](https:// gelderland.stateninformatie.nl/document/10403266/3/PD - Bijlage 1 Uitvoeringsagenda GMS 2021-2025 %28PS2021-555%29)

2.2 Staat van de natuur

Het vergunde project aan de locatie Westenengseweg 12 te Harskamp zorgt voor stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden Veluwe, Binnenveld, Rijntakken en Kolland & Overlangbroek.

Zoals gesteld merken wij op dat het klopt dat in deze gebieden stikstofgevoelige habitats aanwezig zijn waarvan de kritische depositiewaarden (hierna: KDW's) worden overschreden. Daarbij is van belang dat het enkele feit dat de KDW wordt overschreden niet hoeft te betekenen dat sprake is van een dreigende verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden. De mate en duur van de overschrijding zijn wel belangrijke indicatoren bij de beoordeling of maatregelen nodig zijn om verslechtering van stikstofgevoelige natuurwaarden te voorkomen. Als in een gebied sprake is van een autonome trend op basis van staand beleid wat binnen afzienbare tijd leidt tot daling, dan zijn passende maatregelen minder snel bepalend voor het voorkomen van verslechtering dan in een gebied waar deze autonome dalende trend niet gaande is. Ten aanzien van de Natura 2000-gebieden waar het vergunde project effect op heeft, werken wij dat hieronder verder uit.

2.2.1 Natuurdoelanalyses

In de Natuurdoelanalyses staan eindoordelen voor elk habitatype. Deze eindoordelen geven aan of de instandhoudingsdoelen voor elk habitatype worden gehaald met de uitvoering van de vastgestelde maatregelen uit het beheerplan en de voorziene daling van de stikstofuitstoot tot 2030.

De volgende eindoordelen zijn mogelijk:

- “Ja”: Verslechtering van habitats is niet aan de orde, instandhoudingsdoelstellingen zijn binnen bereik en kunnen op termijn worden behaald.
- “Ja, mits”: Het vastgestelde pakket maatregelen voorkomt verslechtering van stikstofgevoelige habitats, behoud is gewaarborgd, maar aanvullende maatregelen zijn nodig voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen op lange termijn.
- “Nee, tenzij”: Verslechtering valt met het vastgestelde pakket maatregelen niet met zekerheid uit te sluiten. Er zijn aanvullende bron- en natuurherstelmaatregelen nodig om verslechtering te stoppen en eventuele uitbreiding en/of verbetering te kunnen realiseren. Instandhoudingsdoelstellingen zijn niet binnen bereik.

De Natuurdoelanalyses voor de gebieden waar Westenengseweg 12 te Harskamp effect op heeft leiden tot de volgende conclusies:

Veluwe

Habitatype / Soort	Eindoordeel
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	Nee, tenzij
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	Ja
H2330 Zandverstuivingen	Nee, tenzij
H3130 Zwakgebufferde vennen	Nee, tenzij

Datum

7 juli 2025

Zaaknummer

2023-006733

Blad

5 van 13

H3160 Zure vennen	Nee, tenzij
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Ja, mits
H4030 Droge heiden	Ja, mits
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	Ja, mits
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	Ja, mits
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidend)	Nee, tenzij
H1166 Kamsalamander	Nee, tenzij
H13831 Drijvende waterweegbree	Nee, tenzij
A072 Wespandief	Nee, tenzij
A224 Nachtzwaluw	Ja
A233 Draaihal	Nee, tenzij
A236 Zwarte specht	Nee, tenzij
A246 Boomleeuwerik	Ja
A255 Duinpieper	Nee, tenzij
A276 Roodborsttapuit	Ja
A277 Tapuit	Nee, tenzij
A338 Grauwe klauwier	Ja

Binnenveld

Habitatype	Eindoordeel
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Ja, mits
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	Nee, tenzij
H6410 Blauwgraslanden	Nee, tenzij
H1145 Grote modderkruiper	Nee, tenzij
H1393 Geel schorpioenmos	Ja, mits

Rijntakken

Habitatype / Soort	Eindoordeel
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja
H6120 Stroomdalgraslanden	Ja
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	Ja
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	Ja
H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	Ja
H9120 Beuken- eikenbossen met hulst	Nee, tenzij
H91EoB Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	Ja
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidend)	Ja

H91Fo Droge Hardhoutooibossen	Ja
H1134 Bittervoorn	Ja
H1166 Kamsalamander	Ja
A122 Kwartelkoning	Ja
A153 Watersnip	Ja

Kolland & Overlangbroek

Habitatype / Soort	Eindoordeel
H91EOC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	Nee, tenzij

Conclusie 'ja' en 'ja-mits'

Gelet op het voorgaande geldt dat voldoende andere maatregelen worden getroffen om de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen met een 'ja' of 'ja-mits' eindoordeel niet in gevaar te brengen en verslechtering te voorkomen. Voor deze habitattypen en -soorten is intrekking van de voorliggende vergunning daarom niet noodzakelijk.

Conclusie 'nee-tenzij'

Ten aanzien van de habitattypen en -soorten met een 'nee-tenzij' eindoordeel valt verslechtering niet uit te sluiten en zijn passende maatregelen nodig om verslechtering van natuurwaarden te voorkomen. In dit besluit lichten wij verder toe dat wij niet kiezen voor het intrekken van deze natuurvergunning, maar kiezen voor andere passende maatregelen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrictlijn. Dat betekent niet dat het door u onderstreepte belang van de natuur en de door u gesignaleerde problematiek niet onze aandacht heeft. Het tegendeel is waar. Wij werken op dit moment aan het plan-/programmamatig (én gericht op uitvoering) oplossen van dit zeer ingewikkelde maatschappelijke probleem. Echter, de intrekking van deze vergunning is hier (als passende maatregel) op dit moment niet voor in beeld.

2.3 De pakketten aan maatregelen

In zowel de Contourennota², het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN)³ als in de Uitvoeringsagenda GMS is inzichtelijk gemaakt binnen welk tijdpad de maatregelen worden uitgevoerd, alsmede wat het effect van de maatregelen is. De periode tussen 2021 en nu kenmerkt zich als de aanlooptijd van het bovengenoemde maatregelenpakket: er zijn veel maatregelen uitgewerkt en klaargezet om ook daadwerkelijk resultaat te behalen. Echter, door verschillende oorzaken heeft de uitvoering van de geplande maatregelen tot op heden vertraging opgelopen. Aangezien de meeste van deze maatregelen nu wel openstaan en in uitvoering zijn, verwachten wij binnen één à twee jaar de eerste resultaten op weg naar het bereiken van de totale

² Raadpleegbaar via de website van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/16/contourennota-programma-stikstofreductie-en-natuurverbetering>

³ Raadpleegbaar via de website van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/12/19/programma-stikstofreductie-en-natuurverbetering-en-nota-van-antwoord>

reductiedoelstelling in 2035. Met de reeds verstrekte rijks gelden geven wij voortgang aan de onderstaande reeds ingezette maatregelen⁴:

- Vrijwillige aankoop agrarische bedrijven (regelingen omschakeling, gedeeltelijke beëindiging en verplaatsing);
- Stimulering innovatie en modernisering brongerichte maatregelen stalemissies;
- Regeling managementmaatregelen melkveehouders Veluwe;
- Vergroten en vergoeden landschapselementen agrarisch gebied⁵;
- Drukfactoren aanpak anders dan stikstof buiten N2000⁶.

2.3.1 Natuurherstelmaatregelen

Naast de hiervoor genoemde maatregelen, die gericht zijn op de noodzakelijke reductie van stikstof op de afzienbare termijn, worden er op dit moment ook Natura 2000-herstelmaatregelen getroffen. In de beheerplannen van alle Natura 2000-gebieden is beschreven welke maatregelen het gebied nodig heeft om de instandhoudingsdoelen die zijn opgenomen in het aanwijzingsbesluit van het gebied, te behalen. In de beheerplannen, wordt overigens ook de link gelegd met bredere (natuur)ontwikkelingen.

Voor de Natura 2000-gebieden buiten de provincie Gelderland werken de daarvoor bevoegde provincies zelf aan natuurherstelmaatregelen. Voor de Gelderse Natura 2000-gebieden Veluwe, Binnenveld en Rijntakken zijn bijvoorbeeld, ten behoeve van stikstofgevoelige natuurwaarden, de volgende natuurherstelmaatregelen reeds getroffen en/of in uitvoering:

Natura 2000-gebied Veluwe (57)

- Grootschalig bosherstel in historische boscomplexen, herstel en uitbreiding van de eikenstrubbenboscomplexen, herstel van hardhoutooibossen en revitaliseringsmaatregelen;
- Beperken zwijnendruk in oude eikenbossen en regionaal verlagen van de omvang van wilde hoefdierpopulaties;
- Inrichting en omvorming natuur zoals de maatregelpakketten voor duurzame heide, voor stuifzandlandschap, voor herstel van vochtige en natte heidelandschappen, voor jeneverbesstruweel en de aanleg van tijdelijke heideakker;
- Extensivering en aankoppelen van landbouwgrond;
- Opstellen en uitvoeren plannen voor het herstel en behoud van kwetsbare vennen;
- Optimaliseren hydrologisch systeem, tegengaan van verdroging en verbeteren waterkwaliteit ten behoeve van vennen, venen en beken;
- Opheffen versnippering door onder ander de aanleg verbindingen tussen heidegebieden;

⁴ Uitvoeringsagenda GMS 2021-2024 (zie onder voetnoot 1)

⁵ Dit leidt tot vermindering van oppervlakte van landbouwgrond met hoge mestgiftten.

⁶ Deze maatregelen leiden zelf niet tot reductie van atmosferische stikstofdepositie. Wel kunnen bepaalde (delen van) gebieden door systeemherstel minder gevoelig worden voor stikstof. Deze maatregelen kunnen wel bijdragen aan vermindering van andere stikstofbronnen, zoals met meststoffen belast grond- en oppervlaktewater, mineralisatie van veen en interne eutrofiering.

- Diverse aanvullend beheermaatregelen zoals exotenbestrijding (Amerikaanse eik, vogelkers, robinia), extra chopperen, inzet van gescheperde begrazing en opslag verwijderen op heide en stuifzand.
- Aanpassen van padenstructuur en gericht beperken van de openstelling van sommige deelgebieden, om verstoring door recreanten te verminderen;
- Maatregelen specifiek gericht op het versterken van leefgebied en soorten;
- Stellen randvoorwaarden aan beheer.

Natura 2000-gebied Binnenveld (65)

- Uitvoering grootschalige (hydrologische) maatregelen in de Bennenkomse Meent en de aangrenzende Bennenkomse Hooilanden zoals:
 - Aanleg kade om inlaat van gebiedsvreemd water uit het agrarisch gebied en overstroming met Griftwater wordt tegengegaan.
 - Dempen vrijwel alle sloten en greppels in de directe omgeving.
- Inrichting aaneengesloten natuurgebied de Binneveldse Hooilanden rondom de Bennekomse Meent door o.a. afgraven bovenlaag, herstel de verdwenen Eemwal en de natuurlijke waterloop de Kromme Eem en dempen sloten.
- (hydrologische) inrichting de Hellen
- Kappen van bos en verwijderen opslag in De Hellen ten behoeve van uitbreiding van alle habitattypen;

Natura 2000-gebied Rijntakken (38)

- Extra maaien/hooien en afvoeren en nabeweiden ten behoeve van glanshaverhooilanden;
- Afgraven van hoge oeverwallen t.b.v. stroomdalgraslandsoorten;
- Aanpassen van vegetatielegger en extensiveren van beheer t.b.v. uitbreiding en kwaliteitsverbetering van essen-iepenbossen en hardhoutooibossen,
- Uitbreiding en kwaliteitsverbetering i ten behoeve van stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden;
- Aanleg plas-drassituaties onder andere ten behoeve van de Watersnip;
- Kwartelkoning vriendelijk natuurbeheer: afspraken maken met beheerders over mozaïekbeheer, laat maaien van hooilandpercelen en/of aangepast begrazingsbeheer;

2.4 Nadere toelichting passende maatregelen

In navolging van de Logtsebaan-uitspraak is in diverse uitspraken (waaronder in de uitspraak ECLI:RBGEL:2024:2061 in rechtsoverweging 11) nadere inkleuring gegeven aan de mate waarin wij concreet moeten zijn. Welke andere maatregelen zijn of zullen worden getroffen, binnen welk tijdpad worden de maatregelen uitgevoerd en wanneer wordt verwacht dat deze effectief zijn. In het onderstaande gaan wij verder in op een aantal concrete passende maatregelen.

2.4.1 LBV (plus)- en MGO-regeling

De Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) is een subsidieregeling voor veehouders die willen stoppen met hun bedrijf of met een locatie van hun bedrijf. Het doel van de regeling is om de stikstofuitstoot vanuit de veehouderij te verlagen, zodat natuur die daarvoor gevoelig is, kan herstellen. MGO-1 staat voor Maatregel Gerichte Opkoop, eerder MGA-I genoemd. Deze regeling is gericht op de vrijwillige opkoop van piekbelastende veehouderijbedrijven zodat dit bijdraagt aan de verlaging van de depositie van ammoniak op stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden. Deze maatregel is gericht op selectieve opkoop van veehouderijbedrijven die een hoge stikstofdepositie veroorzaken op één of meerdere natuurgebieden in de nabijheid van het bedrijf, de zogenoemde piekbelasters.

In de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 11 april 2024 in rechtsoverweging 11.1 (ECLI:RBGEL:2024:2061) zet het rechtscollege uiteen op welke wijze we de verwijzing naar de LBV-(plus) regeling kunnen concretiseren. Dit hebben wij gedaan in de bijlage bij dit voorgenomen besluit, waarbij wij de effecten uiteen hebben gezet van de LBV(plus)- en MGO-regelingen. Daarbij zijn wij uitgegaan van 58 LBV+ bedrijven en 6 MGO bedrijven in Gelderland die zich tot 1 november 2024 hebben aangemeld, waarvan de aanvraag is goedgekeurd en een intrekkingverzoek bij de provincie Gelderland is ingediend. Deze bedrijven hebben een intrekkingverzoek ingediend bij de provincie en daarom kan met redelijke zekerheid gesteld worden dat zij hun bedrijfsvoering ook gaan beëindigen en de vergunningen worden ingetrokken. . Inmiddels (na sluiting van de regeling op 21 december 2024) is duidelijk dat er 481 LBV(+)-aanvragen zijn gedaan door Gelderse bedrijven. Op basis van ervaringscijfers veronderstellen wij dat in totaal 272 bedrijven definitief gaan deelnemen aan de regeling en zullen overgaan tot een intrekking. Deze effecten zijn meegenomen voor de toekomstjaren 2025 en 2030.

Uit deze resultaten blijkt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van de Westenengseweg 12. De verwachte extra reductie in de toekomstige jaren van al ingezet beleid is daarbovenop nog groter. Voor de toekomstjaren (2025 en daarna) zou een totale emissiereductie te verwachten zijn van de onderzochte maatregelen van circa 150 keer de vergunde situatie van de Westenengseweg 12.

Aankomende beëindigings- en verplaatsingsregelingen

Per 6 januari 2025 is verder de Landelijke verplaatsingsregeling veehouderijen met piekbelasting (Lvvp) opengesteld. Deze regeling is bedoeld voor piekbelasters die hun veehouderij willen verplaatsen naar een locatie in Nederland (of een ander land in de Europese Unie), waarbij de bedrijfsactiviteiten op de nieuwe locatie in Nederland niet onder de aanpak piekbelasting vallen.

Per 1 januari 2025 is daarnaast de [MGB \(Maatregel Gerichte Beëindiging\)](#) opengesteld. Dit is een vrijwillige beëindigingsregeling vanuit Provincie Gelderland. De regeling is bedoeld voor veehouderijen die in één van de Gelderse Natura 2000-gebieden of daaromheen liggen. Met deze regeling worden ondernemers met een veehouderij gestimuleerd om volledig of gedeeltelijk te

stoppen met hun bedrijf. Hiermee wordt de neerslag van stikstof verminderd in en om Natura 2000-gebieden in Gelderland.

2.4.2 Regeling Circulaire Mestverwerking

Naast maatregelen die leiden tot een lagere emissie uit de stal, zijn er ook maatregelen nodig die leiden tot een lagere input van stikstof via het veevoer en een lagere emissie uit de opslag en aanwending van mest. Via pilots werkt de provincie aan kennisontwikkeling om op die manier de uitstoot van stikstof omlaag te brengen. Verder heeft provincie Gelderland in 2023 een subsidieregeling Circulaire mestverwerking opengesteld. Deze regeling stimuleert stalaanpassingen en het plaatsen van stikstofstrippers. Beide maatregelen zullen bijdragen aan minder depositie van stikstof op de natuur. In de ante evaluatie van deze regeling is berekend dat via deze openstelling een emissiereductie van 51.000 kg NH₃/jaar wordt bereikt. De emissiereductie door stikstofstrippers zal overigens niet zichtbaar zijn in de stalvergunningen.

Landelijke regelingen mestverwerking

Naast voornoemde regeling Circulaire Mestverwerking zijn er ook een aantal landelijke regelingen die hierop zien: de subsidieregeling Hoogwaardige mestverwerking (HMV) en de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv). De HMV is bedoeld voor bedrijven die een hoogwaardige mestverwerkingsinstallatie laten bouwen, zoals een mestvervoerder of een mestverwerkend bedrijf. Door mest centraal te verwerken kan de landelijke uitstoot van ammoniak beperkt worden. De SBV richt zich op veehouderijen die middels maatregelen en aanpassing van stalsystemen hun stikstofuitstoot verminderen.

2.4.3 Kadernota Agrifood

Vanuit de Kadernota Agrifood wordt ingezet op de omschakeling naar een natuur inclusieve (kringloop) landbouw (NIL). Hierdoor vindt minder input van stikstof in de vorm van (kunst)mest plaats. Een lagere aanbreng van deze stikstofbronnen betekent dat er daardoor minder in het water of de natuur terecht komt. Door de bodem minder intensief te gebruiken draagt NIL bij aan stikstofreductie en aan de doelen voor natuur, landschap, water en bodem. Samen met boeren kijken we gebiedsgericht naar mogelijkheden voor de ontwikkeling voor de vormen van NIL. Voor 10 gebiedsprocessen rondom de Veluwe, Rijntakken en Achterhoek zijn er momenteel voor 39 bedrijven bedrijfsplannen opgesteld voor de omschakeling naar NIL. Vanuit genoemde gebiedsprocessen worden momenteel aanvragen opgesteld om deze bedrijfsplannen uit te voeren. De uitvoering zal worden gefinancierd vanuit de GLB regeling 'Gebiedsgerichte samenwerking', die provincie Gelderland in november 2024 heeft opgesteld.

2.4.4 Andere gebiedsspecifieke maatregelen

Gebiedscoöperatie Het Binnenveld

Als stakeholder in het gebiedsproces Binnenveld heeft "Gebiedscoöperatie Het Binnenveld" in opdracht van provincies Gelderland en Utrecht begin 2024 een verkenning naar de transitie van de

landbouw in het Binnenveld uitgevoerd. De resultaten van de verkenning zijn op 20 juni jl. aangeleverd bij betrokken gedeputeerden. Een aantal belangrijke resultaten van de verkenning is dat 17-22 % van de 120 bedrijven in het Binnenveld heeft aangegeven te willen stoppen. Daarnaast hebben 55 van de bedrijven aangegeven te willen stoppen met één tak van het bedrijf. In het gebied hebben 13 bedrijven zich verenigd in de samenwerking voor de realisatie van gezamenlijke groen gas productie. Door deze samenwerking wordt de kringloop verder gesloten (energieproductie, stikstof- en methaanreductie en vervanging van kunstmest). Naast de verkenning heeft de gebiedscoöperatie een gebiedsnatuurplan ingediend bij beide provincies. Dit gebiedsnatuurplan is een onderdeel van de gebiedsdeal die gebiedspartijen willen sluiten met betrokken overheden. Als onderdeel van het lopende gebiedsproces zal zowel aan de verkenning, met daarin allerlei projectvoorstellen op het gebied van emissiereductie, als ook aan het gebiedsnatuurplan door de samenwerkende partijen worden doorgewerkt. We verwachten in 2025 concrete resultaten te kunnen opleveren.

Pilot ondernemingsplan Gelderse Vallei

Vanuit de landelijke aanpak piekbelasting werkt provincie Gelderland momenteel samen met gemeente Ede en Barneveld, het waterschap Vallei en Veluwe en het ministerie van LNV aan een pilot ondernemingsplan Gelderse Vallei. In deze pilot worden 20 ondernemers begeleid om via een ondernemingsplan hun ideeën uit te werken om te komen tot het verminderen van de stikstofuitstoot van hun bedrijf. De ondernemingsplannen zullen worden getoetst door een onafhankelijke (expert) adviescommissie. Uitgangspunt is dat de plannen toekomstbestendig zijn en bijdragen aan de lokale doelen voor natuur, stikstof, water en klimaat. Op basis van de verwachte stikstofreductie en de bijdrage aan het behalen van de doelen voor natuur, water en klimaat wordt bepaald of een ondernemingsplan meeloopt binnen de aanpak piekbelasting. . In oktober 2024 zullen de 20 geselecteerden starten met het opstellen van de ondernemingsplannen. Naar verwachting zullen eind 2025 de eerste ondernemers kunnen starten met hun plannen.

Regeling Samenwerking in veenweidegebieden en Natura 2000-gebieden

Tussen mei en juni 2024 heeft het Rijk de regeling Samenwerking in veenweidegebieden en Natura 2000-gebieden opgesteld. Deze regeling is specifiek voor melkveehouders in genoemde gebieden en is bedoeld voor de extensivering van de bedrijfsvoering om de ammoniakemissie vanuit de veehouderij te reduceren. Naast het verminderen van de ammoniakemissie zal de regeling ook meer ruimte opleveren voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Vanuit 4 initiatieven rondom de Veluwe is, voor de komende 4 jaar, in totaal voor 3.825 ha extensivering aangevraagd. Dit betekent dat de aanvragers de verplichting aangaan om voor de komende 4 jaar deze gronden extensief te gebruiken.

2.5 Monitoring

Wij informeren u er graag over dat het monitoren van voortgang en zo nodig bijsturen van beleid in de vorm van maatregelen ook steeds plaatsvindt. In de Voortgangsrapportage Gelderse Maatregelen Stikstof 'We zijn onderweg' is inzicht gegeven in de voortgang van de uitvoering van

de Uitvoeringsagenda GMS. In de laatste rapportage is geconstateerd dat veel maatregelen zijn voorbereid en klaar staan voor gebruik, maar dat vooralsnog weinig concrete resultaten zijn geregistreerd. Die constatering is aanleiding voor een intensivering van de stikstofaanpak door de provincie, zowel wat betreft te nemen maatregelen als wat betreft het beter registreren van de stikstofreductie die al is gerealiseerd.

Monitoringsgegevens worden ook gebruikt om de voortgang van het beleid te monitoren en ook anderszins te kunnen sturen, bijvoorbeeld ten aanzien van de meest effectieve inzet van eigen budgetten en te nemen Gelderse maatregelen.

2.6 Voldoen aan Logtsebaan-uitspraak

Wij zijn van mening dat we met dit alles invulling geven aan passende maatregelen die beogen de noodzakelijke daling van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn in te zetten, zoals bedoeld in de Logtsebaan uitspraak en in de daarop volgende lijn in de lagere rechtspraak. Daarbij is het einddoel uiteraard dat de instandhoudingsdoelstellingen van alle stikstofgevoelige natuurwaarden worden behaald.

2.6.1 Artikel 5.4 eerste lid aanhef en onder c van de Wnb

Ten aanzien van artikel 5.4, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wnb overwegen wij het volgende. Hiervoor is van belang dat aan de natuurvergunning van 9 december 2015 (zaaknummer 2015-009577) wel een passende beoordeling bij het PAS ten grondslag ligt. Weliswaar stellen wij mede door de ontwikkeling van de rechtspraak inmiddels hogere eisen aan een passende beoordeling (waaronder de onderbouwing van additionaliteit bij toepassing van de mitigerende maatregel extern salderen), maar dat neemt niet weg dat voorafgaand aan de verlening van de voormelde natuurvergunning wel een passende beoordeling is verricht. Gelet hierop is de natuurvergunning niet in strijd met artikel 2.8, derde lid, van de Wnb en artikel 6, derde lid, van Habitatrichtlijn en is dus geen sprake van strijd met een wettelijk voorschrift. Dit betekent dat wij niet bevoegd zijn om de genoemde natuurvergunning op grond van artikel 5.4, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wnb in te trekken. Aan een belangenafweging komen wij daarom niet toe. Wij verwijzen hierbij ook naar rechtsoverweging 7.2 van de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 11 april 2024 (ECLI:NL:RBGEL:2024:2061).

2.7 Conclusie

We zijn voornemens om niet over te gaan tot het op grond van artikel 5.4, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wnb of artikel 5.4 tweede lid van de Wet natuurbescherming geheel of gedeeltelijk intrekken van de op 9 december 2015 verleende vergunning op grond van de Wet natuurbescherming met zaaknummer 2015-009577.

Datum

7 juli 2025

Zaaknummer

2023-006733

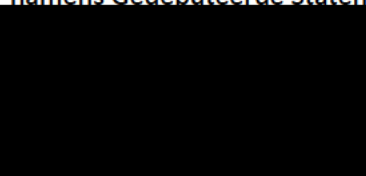
Blad

13 van 13

Vragen?

Indien u vragen heeft over of naar aanleiding van dit voorgenomen besluit, dan kunt u zich wenden tot post@gelderland.nl. We verzoeken u hierbij het zaaknummer dat bovenaan deze brief staat, te vermelden.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Teammanager Vergunningverlening

Bijlagen

- Bijlage 1: vergunning op grond van de Wet natuurbescherming van 9 december 2015
- Bijlage 2: effecten LBV(plus)- en MGO-regelingen

Zienswijze

Wij publiceren dit ontwerpbesluit op www.overheid.nl. Eenieder kan op dit besluit reageren door middel van het indienen van een zienswijze.

Wilt u een zienswijze indienen? Dat kan mondeling door contact op te nemen met het Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99, schriftelijk via Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem of digitaal via post@gelderland.nl.